

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1928 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till lantmäteriförrättningar.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 125, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet som Kungl. Maj:t kunde komma att förelägga riksdagen, för budgetåret 1928—1929 beräkna dels till bidrag till jorddelningsförrättningar ett belopp av 125,000 kronor, dels ock till bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften ett belopp av 300,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 17 februari 1928 avlåten proposition, nr 133, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

a) med uteslutande ur riksstaten av de däri upptagna ordinarie förslagsanslagen till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar samt till bidrag till skiften, hemmansklyvningar och rågångsförrättningar under benämning bidrag till jorddelningsförrättningar uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 125,000 kronor, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder;

b) med uteslutande ur riksstaten av det däri upptagna ordinarie förslagsanslaget till bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar under benämning bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 300,000 kronor, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder;

c) medgiva, att lantmäteristyrelsen må av sistnämnda anslag till Storkåge byamän för iståndsättande av befintliga byvägar utbetala bidrag, motsvarande högst hälften av den kostnad, vartill lantmäteristyrelsen finner iståndsättandet böra uppskattas, dock ej högre bidrag än 12,000 kronor samt, under villkor i övrigt, att plan för arbetet med uppskattning av kostnaderna upprättas av vederbörande lantmätare och att genom intyg av lantmätaren styrkes, att arbetet blivit utfört i enlighet med den uppgjorda planen.

Bidrag till lantmåteriförrättningar utgår för närvarande från tre å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslag, benämnda bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, bidrag till skiften, hemmansklyvningar och rågångsförrättningar samt bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar. I riksstaten för budgetåret 1927—1928 äro anslagen uppförda med respektive 40,000 kronor, 75,000 kronor och 200,000 kronor. Bestämmelser om villkoren för erhållande av bidrag från dessa anslag äro meddelade i kungörelsen den 8 juni 1923 (nr 238) med däri genom kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 294) vidtagna ändringar. Härjämte har i kungörelsen den 22 december 1927 (nr 478) stadgats, att nyssnämnda båda författningar skola i tillämpliga delar gälla även beträffande avstyckning, verkställd enligt nya jorddelningslagen.

Nu gällande bestämmelser innehålla i huvudsak följande.

Statsbidrag utgår dels till förrättningskostnaderna vid vissa jorddelningsförrättningar och dels till kostnaderna för vissa åtgärder — utflyttningar och väganläggningar — som beslutats vid laga skifte eller hemmansklyvning.

Statsbidrag till *förrättningskostnaderna* må åtnjutas vid jordavsöndringar, ägostyckningar, avstyckningar, skiften, hemmansklyvningar och rågångsförrättningar. Bidrag utgår allenast till bestridande av kostnaden för det lantmätaren för förrättningen enligt gällande lantmåteritaxa tillkommande arvode, inberäknat lösen för karta och handlingar. Vid avsöndringar, ägostyckningar och avstyckningar må bidrag beviljas med belopp, motsvarande högst vad av *hela* denna kostnad belöper å området i fråga och vid andra förrättningar med belopp motsvarande högst *hälften* av vad på vederbörande område belöper av berörda kostnad. För bidrags beviljande äro stadgade vissa förutsättningar, till vilka utskottet nedan skall återkomma. Nu må allenast erinras, att bidrag endast utgår till enskild person, för vilken kostnaderna för förrättningen måste anses betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning, och i visst fall till bolag eller förening för egnahemsbildning.

Statsbidrag till *utflyttnings- och väganläggningskostnader* utgå med belopp, motsvarande högst hälften av den kostnad, vartill utflyttnings- eller väganläggningsåtgärdens verkställande vid vederbörande förrättning uppskattats. Dylikt bidrag åtnjutes oberoende av sakägares ekonomiska ställning.

Den 18 juni 1926 utfärdades lag (nr 326) om delning av jord å landet. Genom kungörelse den 3 oktober 1927 (nr 367) förordnades, att samma lag skulle träda i kraft den 1 januari 1928. I den nya jorddelningslagen motsvaras jordavsöndring och ägostyckning av ett enda delningsinstitut, avstyckning. Laga skifte enligt samma lag innefattar såväl laga skifte som hemmansklyvning enligt skiftesstadgan.

Kungl. Maj:ts förevarande proposition är närmast föranledd av ett av lantmåteristyrelsen i skrivelse den 4 november 1927 framlagt förslag, vari styrelsen upptagit de ändringar, som enligt styrelsens uppfattning på grund av vunnen erfarenhet och särskilt med hänsyn till den nya jorddelningslagens ikraftträdande erfordrades i fråga om grunderna för statsbidrag till lantmåteriförrättningar.

Lantmäteristyrelsens förslag omfattar ett flertal frågor, vilka av departementschefen upptagits till behandling var för sig eller sammanförda i vissa grupper. Först behandlas frågan angående statsbidrag till förrättningskostnader vid jorddelningsförrättningar samt därefter spörsmål om statsbidrag till kostnader för vissa åtgärder i samband med skifte. Slutligen upptages framställning till riksdagen om anslag för ifrågavarande ändamål.

Då utskottet nu går att upptaga Kungl. Maj:ts förevarande framställning, följer utskottet den i propositionen gjorda uppställningen och anger under varje avdelning sin ställning till förslaget.

Statsbidrag till förrättningskostnader vid jorddelningsförrättningar.

Den nya lagen särskiljer tre olika arter av förrättningar, nämligen laga skifte, avstyckning och andra lantmåteriförrättningar. Sistnämnda grupp omfattar följande förrättningar: 1:o Bestämmande och utmärkande av rågång eller annan fastighetsgräns; 2:o Ägoutbyte; 3:o Utbrytning av servitut, bestående i rättighet till skogsfång och mulbete eller endera av dessa rättigheter; 4:o Avsättande av mark till gemensamhetsskog; 5:o Fastställande av vederlag för jord, som efter laga delning frångått ägolott; 6:o Delning av fiske i vissa fall; 7:o Avmätning av jord. De under 1:o—4:o angivna åtgärder kunna ej blott verkställas såsom särskilda förrättningar utan även i sammanhang med skifte. Gränsbestämning och avsättande av mark till gemensamhetsskog kunna även företagas i samband med avstyckning, och ägoutbyte kan verkställas i sammanhang med gränsbestämningsförrättning. Erinras må även att, då vid skifte vattenområde delas, därigenom jämväl fisket å vattenområdet varder fördelat, där ej annorlunda bestämmes.

Jorddelningsförrättningar, som böra berättiga till statsbidrag.

De förrättningar enligt nya jorddelningslagen, som för närvarande berättiga till statsbidrag, äro, såsom förut berörts, *skiften, avstyckningar* och *gränsbestämningsförrättningar*. Bidrag torde dock även kunna utgå till ägoutbyte, utbrytning av servitut och avsättande av gemensamhetsskog, därest sådan åtgärd verkställs i sammanhang med förrättning, som berättigar till statsbidrag.

Frågan om olika förrättningar, som böra berättiga till statsbidrag, har senast år 1923 varit underställd riksdagens prövning. I proposition, nr 174, till nämnda års riksdag föreslog sålunda Kungl. Maj:t, att statsbidrag skulle utgå, förutom till jordavsöndringar, ägostyckningar, skiften och hemmansklyvningar, vartill bidrag redan tidigare utgått, även vid rågångsförrättning beträffande område, som utbrutits genom avsöndring.

Jordbruksutskottet yttrade i sitt utlåtande, som godkändes av riksdagen, att utskottet delade departementschefens mening, att de lantmåteriförrätt-

ningar, som borde berättiga till statsbidrag, icke borde för det dåvarande utsträckas att omfatta mer än jämväl rågångsförrättningar. Dock förklarade sig utskottet anse rätten till statsbidrag icke böra inskränkas till rågångsförrättning beträffande område, som utbrutits genom avsöndring, utan böra avse även andra rågångsförrättningar.

I enlighet med riksdagens beslut infördes genom 1923 års kungörelse föreskrifter om statsbidrag vid rågångsförrättningar.

I ovanberörda skrivelse har lantmäteristyrelsen framhållit, att enligt 20 kap. 2 § i nya jorddelningslagen ägde lantmätaren i samband med gränsbestämning likaledes verkställa ägoutbyte, och torde bidrag för förrättningskostnaderna då böra utgå, eftersom ägoutbytet i detta fall blott vore en del av gränsbestämningen. Vidare hade genom den nya jorddelningslagen ägoutbyte fått en ökad betydelse och möjligheten utsträckts i fråga om ägoutbytes verkställande.

Departementschefen har anfört följande.

»På de av lantmäteristyrelsen anförda skäl vill jag förorda, att statsbidrag må utgå till förrättningskostnaderna även vid ägoutbyte.

Enligt min mening böra till lantmåteriförrättningar, som må berättiga till statsbidrag, ytterligare hänföras utbrytning av servitut, avsättande av mark till gemensamhetsskog samt delning av fiske, vare sig dessa åtgärder, vilka ofta äro av stor betydelse för den jordägande befolkningen, utföras i samband med skiften eller såsom självständiga förrättningar. De ökade kostnader för statsverket, som skulle komma att föranledas härav, torde ej bli av någon nämnvärd betydelse i statsfinansiellt hänseende.»

Utskottet. Vad departementschefen sålunda ifrågasatt ger ej utskottet anledning till erinran.

Förrättningskostnader, som böra bestridas genom statsbidrag vid jorddelningsförrättningar, samt bidragens storlek.

I sin ifrågavarande framställning har lantmäteristyrelsen föreslagit, att till förrättningskostnader, till vilkas bestridande statsbidrag må utgå, skulle hänföras, förutom lantmätarens arvode, jämväl kostnaderna för av förrättningsmännen anlitat sakkunnigt biträde och i vissa fall kostnaderna för gode män, samt att vid alla de olika slag av jorddelningsförrättningar, som berättiga till bidrag, sådant skulle utgå efter samma grunder och med högst hela beloppet av de förrättningskostnader, till vilkas bestridande bidrag må lämnas.

Vidkommande lantmäteristyrelsens förslag om statsbidrag till kostnaderna för sakkunnigt biträde må erinras, att jämlikt 2 kap. 2 § i nya jorddelningslagen biträde av sakkunnig person må vid skifte anlitas för avgörande av fråga, som kräver särskild fackkunskap. Detta stadgande är även tillämpligt i fråga om övriga jorddelningsförrättningar, som ovan tillstyrkts böra berättiga till statsbidrag. Ersättning till det sakkunniga biträdet bestämmes av förrättningsmännen.

I sin skrivelse den 4 november 1927 har *lantmäteristyrelsen* under erinran, att frågan om statsbidrag till kostnaden för gode män — beträffande vilken riksdagen 1920 begärt utredning — fortfarande finge anses stå öppen och borde nu upptagas till slutlig prövning i samband med de ändringar, som betingades av den nya jorddelningslagen. Lantmäteristyrelsen har vidare anfört följande:

Uti sin utredning år 1922 hade lantmäteristyrelsen framhållit, att det funnes en annan utväg att minska jordägarnas kostnader för gode mäns biträde än genom beviljande av statsbidrag. Denna andra utväg vore att genom lagbestämmelser begränsa de fall, då gode mäns biträde erfordrades vid lantmåteriförrättningar. Så hade även, dock i mindre mån än tidigare förslag innehållit, blivit fallet genom den nya jorddelningslagens bestämmelser i ämnet. Frågan om statsbidrag till kostnaderna för gode mäns biträde vid lantmåteriförrättningar torde härigenom få anses hava kommit i ett delvis annat läge. Härtill komme, att enligt 2 kap. 1 § fjärde stycket i nya jorddelningslagen delägare kunde påyrka, att gode män skulle närvara i större utsträckning än lagen eljest krävde. — — — Styrelsen inskränkte sig därför till att ifrågasätta, att bestämmelser meddelades av sådant innehåll, att styrelsen i ömmande fall måtte på särskild framställning kunna utanordna statsbidrag till godemanskostnaderna, dock endast för den händelse dessa kostnader uppginge till mer än kostnaderna för lantmätarens arvode för förrättningen, inberäknat lösen för karta och handlingar. För att undvika gränsfall borde härvid bidraget såsom regel avse blott den del av kostnaden, som översköte beloppet av lantmätarens förrättningsarvode. Uti mera ömmande fall borde dock möjlighet finnas öppen för lantmäteristyrelsen att kunna utanordna statsbidrag till hela kostnaden.

Vidare har, såsom nämnts, lantmäteristyrelsen föreslagit, att statsbidrag vid de olika slag av lantmåteriförrättningar, som berättiga till statsbidrag, skulle utgå efter samma grunder och med högst hela beloppet av bidragsberättigade förrättningskostnader.

Angående vad tidigare förekommit i berörda hänseende må här erinras följande:

Lantmåterikommissionen föreslog i sitt till grund för Kungl. Maj:ts framställning till 1920 års riksdag liggande utlåtande, att statsbidrag vid jordavsöndringar och ägostyckningar skulle utgå med belopp motsvarande den lantmätare för förrättningen tillkommande ersättning enligt lantmåteritaxan. Beträffande skiften och hemmansklyvningar yttrade kommissionen, att understöd vid sådana förrättningar med hänsyn till önskan att begränsa statens utgifter icke torde i något fall böra uppgå till mera än hälften av nämnda belopp.

Lantmåterikommissionens förslag angående bidragsbeloppens storlek vid de olika slagen av lantmåteriförrättningar upptogs i Kungl. Maj:ts nyssnämnda framställning, som bifölls av riksdagen.

Departementschefen har anfört följande:

»Vad först angår lantmäteristyrelsens förslag, att bland de förrättningskostnader, till vilka bidrag må utgå, även skulle inräknas kostnaden för av förrättningsmännen anlitat sakkunnigt biträde, så synes mig ej vara något att erinra häremot.

Vidkommande frågan om statsbidrag till kostnaderna för gode män torde denna fråga, såsom lantmäteristyrelsen framhållit, genom den nya jorddelningslagen delvis hava kommit i annat läge. De skäl, som förut anförts för statens deltagande i dessa kostnader, hava därigenom förlorat i styrka. Emellertid synes, på sätt lantmäteristyrelsen påvisat, fall kunna förekomma, då statens bistånd till bestridande av dessa kostnader kan vara av behovet påkallat. Jag får därför förorda, att statsbidrag till ifrågavarande kostnader må enligt lantmäteristyrelsens prövning utgå, där sådant anses påkallat av särskilda omständigheter och kostnaderna uppgå till högre belopp än kostnaderna för lantmätarens — vid avstyckning enligt 19 kap. 5 § i nya jorddelningslagen eventuellt mätningmannens — arvode för förrättningen, inberäknat lösen för karta och handlingar. Beträffande bidragets storlek ansluter jag mig till statskontorets ståndpunkt, att detsamma ej i något fall må utgå med högre belopp än som motsvarar berörda merkostnad.

Beträffande slutligen spörsmålet om statsbidragens storlek vid olika slag av jorddelningsförrättningar torde vid *avstyckningar* bidraget böra kunna uppgå till hela beloppet av såväl lantmätarens — vid avstyckning enligt 19 kap. 5 § i nya jorddelningslagen eventuellt mätningmannens — arvode, inberäknat lösen för karta och handlingar, som ersättningen till särskilt tillkallat sakkunnigt biträde. Därjämte bör i de fall, där bidrag även må utgå till kostnaderna för gode män, ersättning kunna medgivas till högst den del av sistnämnda kostnader, som enligt vad jag ovan förordat skulle få bestridas med statsbidrag.

I fråga om *övriga jorddelningsförrättningar*, som berättiga till statsbidrag, är jag såtillvida ense med lantmäteristyrelsen, att den skillnad ifråga om bidragsbeloppens storlek, som enligt gällande bestämmelser förefinnas mellan dessa förrättningar och avstyckningar, ej synes böra upprätthållas i samma utsträckning som för närvarande. Emellertid anser jag mig ej kunna förorda, att nämnda förrättningar i förevarande hänseende helt jämsställas med avstyckningar. Statskontorets uttalande, att skillnaden i nämnda hänseende mellan å ena sidan jordavsöndringar och ägostyckningar — vilka förrättningar enligt nya jorddelningslagen motsvaras av avstyckningar — samt å andra sidan skiften och hemmansklyvningar — enligt nya jorddelningslagen skiften — skulle hava sin grund icke blott i statsfinansiella hänsyn utan även i en artskillnad mellan berörda två slag av förrättningar synes mig ej sakna berättigande. Bland annat lärer sålunda skifte i allmänhet ej i lika hög grad som avstyckning tagas i användning vid egnahemsbildningen; och till förrättningar med dylikt ändamål torde böra tagas särskild hänsyn. Från nu nämnda synpunkt är det givetvis än mindre befogat att uti ifrågavarande hänseende med avstyckning jämsställa andra förrättningar än skiften. Vidare må framhållas, att ett utsträckande av statsbidraget vid skifte att omfatta största delen av skifteskostnaden kan tänkas föranleda därtill, att en mindre bemedlad jordägare i förvisning om att själv få föga kännning av kostnaderna skulle kunna åvägabringa förrättning och därigenom

åsamka övriga delägare avsevärda kostnader i sådana fall, där förrättningens företagande icke varit påkallat av något mera påtagligt behov. Visserligen har genom den nya jorddelningslagen sakägares rätt att påkalla skifte i vissa fall inskränkts, men bestämmelserna därutinnan torde ej alltid utgöra hinder för sakägare att åvägabringa ett praktiskt sett obehövt skifte. Med hänsyn till vad jag nu anför samt jämväl till de ökade kostnaderna för staten har jag stannat vid att föreslå, att statsbidraget till förrättningskostnaderna vid andra jorddelningsförrättningar än avstyckningar bestämmas till tre fjärdedelar av de belopp, som jag ovan förordnat må utgå vid avstyckning.

Vad departementschefen sålunda yttrat föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet.

Lantmäteristyrelsens ifrågavarande framställning avser även vissa ändringar i gällande villkor för statsbidrags utgående till förrättningskostnaderna vid jorddelningsförrättningar.

Villkoren för statsbidrag till jorddelningsförrättningar.

För att statsbidrag skall kunna utgå skola enligt nu gällande bestämmelser följande förutsättningar vara för handen beträffande *jordavsöndringar* och *ägostyckningar*:

Vederbörande skall genom upplåtelseavtal hava förvärvat område, vilket efter den 1 januari 1921 utbrutits genom jordavsöndring eller genom ägostyckning enligt 3 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring, eller ock vara ägare av område, som efter den 1 juli 1923 utbrutits genom ägostyckning enligt 2 § i nämnda lag. Förrättningen skall hava avsett åstadkommande av småbruk eller eget hem. Sökanden skall vara enskild person eller bolag eller förening med syfte att befrämja bildande av småbruk eller egna hem. De sökanden åliggande kostnaderna för förrättningen skola anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning. Om sökanden utgöres av bolag eller förening, skall bidraget visas medföra nedsättning i kostnaderna för mindre bemedlad persons förvärv av utbrutet område under vad eljest skäligen kunnat ifrågakomma. Förrättningen får ej hava skett i uppenbart spekulations-syfte.

Vad sålunda stadgats gäller i tillämpliga delar jämväl beträffande *avstyckningar*.

Beträffande *skiften* och *hemmansklyvningar* har föreskrivits, att förrättningen skall hava avsett åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk, uppdelning i flera brukningsdelar, åstadkommande av småbruk eller beredande av ökade odlingsmöjligheter, ävensom att i sökandens ägolott skall ingå inrösningsjord till den omfattning, att jordbruk kan bedrivas därå. Sökanden skall vara enskild person eller utgöras av bolag eller förening med syfte att befrämja bildande av småbruk eller egna hem. De sökanden åliggande kostnaderna för förrättningen skola anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning. Utgöres sökanden av bolag eller förening, skall bidraget visas medföra nedsättning i kostnaden för mindre bemedlad persons förvärv av utbrutet område under vad eljest skäligen kunnat ifrågakomma. Om sökanden är enskild person, skall han vara boende inom den socken, där ägolotten är belägen, eller, för den hän-

delse han är boende inom annan socken, bruka ägolotten tillsammans med fastighet i sistnämnda socken. Förrättningen får ej hava skett i uppenbart spekulationsyfte.

Beträffande *rågångsförrättningar* gäller, att sökanden skall vara enskild person. De sökanden åliggande kostnaderna för förrättningen måste anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning. Sökanden skall vara boende inom den socken, där området är beläget. För den händelse han är boende inom annan socken, skall han bruka området tillsammans med fastighet i sistnämnda socken. Sökanden får icke hava påkallat förrättningen utan att anledning därtill förelegat.

Särskilda bestämmelser äro meddelade angående bidrag till *skiften inom Jukkasjärvi och Karesuando socknar*.

För statsbidrags utgående förutsättes, att vederbörande förrättning verkställes av *lantmätare*.

Ansökning om bidrag, varom nu nämnts, skall, ställd till lantmäteristyrelsen, ingivas till vederbörande överlantmätare och vara åtföljd, jämte annat, av intyg av lantmätare, landsfiskal, kommunalnämndens ordförande, nämndeman, ledamot i ägodelningsrätt eller god man vid lantmateriförrättningar till bestyrkande av att de för bidrags utgående stadgade förutsättningar föreligga. Lantmäteristyrelsen prövar om och till vilket belopp bidrag skall utgå. Bidragen utbetalas av styrelsen.

Enligt lantmäteristyrelsens förslag skulle statsbidrag kunna utgå allenast till enskild person och således ej, såsom enligt nuvarande bestämmelser, vid skifte och avstyckning även till bolag eller förening med syfta att befrämja bildandet av småbruk eller egna hem. Vidare skulle från statsbidrag uteslutas alla avstyckningar, som verkställes utan att överlåtelseavtal träffats. Beträffande ägoutbyte föreslås, att för erhållande av statsbidrag vid sådan förrättning skall gälla samma villkor som beträffande statsbidrag vid skifte.

Till stöd för sitt förslag i förstnämnda avseende har lantbruksstyrelsen anført, bland annat, att det med fog kunde ifrågasättas på vad sätt det nu stadgade villkor för beviljande av statsbidrag till bolag eller förening, med syfte att befrämja bildande av småbruk eller egna hem skulle kunna styrkas. Otvivelaktigt vore, att förrättningskostnaderna vid exempelvis en styckning icke i nämnvärd grad kunde inverka på prissättningen vid försäljningen. Under den tid av över fyra år, 1923 års kungörelse varit i kraft, hade hittills icke en enda ansökning gjorts om statsbidrag av dylikt bolag eller sådan förening, varom här vore fråga. Detta torde just bero på, att bestämmelsen saknade praktiskt värde vid markexploateringen. Lantmäteristyrelsen ansåge därför, att bestämmelsen såsom mindre lämplig och ur behovsprincipen svår att kontrollera borde helt utgå. Såsom en följd av styrelsens ståndpunkt härutinnan ansåge styrelsen, att från statsbidrag även borde undantagas alla avstyckningar, som verkställdes utan att överlåtelseavtal träffats.

Efter det *departementschefen* i detta sammanhang till behandling upptagit framkommen fråga rörande lämpligheten av det för beviljande av bidrag till skifte nu gällande villkor om förrättningens ändamål har han beträffande nu berörda frågor anført följande.

»Vidkommande först förslaget att från möjlighet till statsbidrag utesluta bolag och förening för egnahemsbildning synes vad lantmäteristyrelsen anført

visa, att stadgandet om rätt för dylik sammanslutning till statsbidrag kommit att sakna praktisk betydelse på grund av svårighet att styrka förfintligheten av den särskilda förutsättning, som föreskrives för bidrags beviljande. Med hänsyn härtill och den nuvarande föreskriftens svårtillämplighet synes mig bestämmelsen om rätt för bolag och förening till statsbidrag böra uteslutas.

Lantmäteristyrelsen har ansett, att såsom en följd av en dylik åtgärd borde från statsbidrag undantagas alla avstyckningar, som verkställts utan att överlåtelseavtal träffats. Berörda bestämmelse sammanhänger givetvis så tillvida med föreskriften om rätt till statsbidrag vid avstyckning utan föregående upplåtelseavtal, att sistnämnda föreskrift utgör en förutsättning för att statsbidrag över huvud skall kunna utgå till bolag eller förening för egnahemsbildning. Vad angår enskild person lärer, på grund av de för bidrags beviljande stadgade villkor om sökandes ekonomiska ställning och förrättningens syfte, i praktiken knappast kunna inträffa, att bidrag komme att utgå för honom åliggande kostnader för avstyckning verkställd utan föregående upplåtelseavtal. Dylik avstyckning torde nämligen endast i undantagsfall verkställas av mindre bemedlad person, och dessa fall skulle säkerligen vara utesluta från statsbidrag på grund av bestämmelsen, att förrättningen ej finge hava skett i uppenbart spekulationssyfte. Enligt vad jag under hand inhämtat har ej heller under tillämpningen av nu gällande statsbidragsbestämmelser förekommit något fall, då lantmäteristyrelsen beviljat bidrag till ägostyckning verkställd utan föregående upplåtelseavtal. Med hänsyn till vad jag nu anfört finner jag skäl ej föreligga att bibehålla stadgandet om rätt till statsbidrag vid avstyckning verkställd utan föregående upplåtelseavtal.

Vad angår det för beviljande av bidrag vid skifte nu gällande villkor om förrättningens ändamål må erinras, att på grund av sagda villkor statsbidrag ej kan utgå till skifte, som huvudsakligen avsett att fördela skogsmark. Anledning synes mig emellertid knappast föreligga att från möjlighet till bidrag utesluta förrättning med sådant ändamål. Det kan exempelvis vara av stort värde för delägare i samfälld skogsmark att få denna skiftad sinsemellan, så att de erhålla tillgång till skog till sin fria disposition, och det kan i vissa fall även vara av vikt att åstadkomma en lämpligare indelning av förut delad skogsmark. För genomförande av en dylik föreskrift synes vara tillräckligt, att den nuvarande bestämmelsen, att inrösningsjord i viss omfattning skall ingå i sökandens ägolott uteslutes. Då enligt i nya jorddelningslagen använd terminologi jordbruk i vidsträckt bemärkelse även omfattar skogsbruk, synes obehövt att ändra den såsom eventuellt villkor för statsbidrag nu förekommande föreskriften, att förrättningen skall avse åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt 'jordbruk'.

Beträffande frågan om de villkor, som böra stadgas för beviljande av statsbidrag till *ägoutbyte*, synes lämpligt att, på sätt lantmäteristyrelsen föreslagit, samma villkor föreskrivas som beträffande statsbidrag till skifte.

I fråga om *utbrytning av servitut, avsättande av mark till gemensamhetsskog* och *delning av fiske* förordar jag, att för beviljande av bidrag till dessa förrättningar stadgas motsvarande förutsättningar, som nu gälla beträffande bidrag till rågångsförrättning.»

Utskottet. Mot vad sålunda anförts har utskottet intet att erinra.

Statsbidrag till avstyckning, som verkställts av annan än lantmätare.

Enligt lantmäteristyrelsens föreliggande förslag skulle statsbidrag — i likhet med vad förhållandet är enligt nu gällande bestämmelser — kunna utgå allenast vid jorddelningsförrättning, som är verkställd av lantmätare. På grund därav skulle statsbidrag ej kunna utgå vid avstyckning, som enligt 19 kap. 5 § i den nya jorddelningslagen verkställts av annan än lantmätare.

Skälet varför enligt nu gällande bestämmelser statsbidrag ej ansetts böra utgå till förrättning företagen av annan än lantmätare har, såsom lantmäteristyrelsen framhåller i sin skrivelse den 4 november 1927, varit, att man velat vinna säkerhet för att dels förrättningen blir utförd på ett ur teknisk synpunkt fullgott sätt dels ock arvudet för förrättningen kommer att beräknas efter en bestämd taxa, så att statsbidraget ej blir högre än vad sakägare nödvändigt måste erlægga för att få förrättningen verkställd.

Av de förrättningar, till vilka bidrag utgått enligt hittills gällande statsbidragsbestämmelse, har avsöndring kunnat företagas av annan än lantmätare, ehuru för statsbidrags utgående erfordrats att förrättningen verkställts av lantmätare. De förrättningar enligt den nya jorddelningslagen, som föreslagits böra berättiga till statsbidrag, kunna, med undantag för avstyckning inom område, som avses i 19 kap. 5 § nämnda lag, verkställas allenast av lantmätare. Jämlikt sistnämnda lagrum kan i stadsliknande samhälle avstyckning företagas även av annan person än lantmätare, såvitt han äger behörighet att innehava befattning som mättningsman i stad. Statsbidrag till avstyckning, verkställd av person med dylik behörighet, skulle alltså enligt lantmäteristyrelsens förslag ej kunna utgå.

Byggnadsstyrelsen har i avgivet utlåtande i ärendet hemställt, att sådan ändring måtte vidtagas i lantmäteristyrelsens förslag, att med lantmätare måtte i förevarande hänseende fullt jämsställas annan till ifrågavarande förrättningar behörig förrättningsman.

Departementschefen har beträffande förevarande fråga anfört följande:

»På de av byggnadsstyrelsen anförda skäl anser jag, att statsbidrag bör utgå vid avstyckning inom område, som avses i 19 kap. 5 § i nya jorddelningslagen, vare sig förrättningen verkställts av lantmätare eller annan behörig person. Därest statsbidrag skulle utgå allenast vid dylik avstyckning företagen av lantmätare, komme begagnandet av jorddelningslagens medgivande att anlita även annan person såsom förrättningsman att för sakägarna ställa sig ekonomiskt ofördelaktigare än anlåtande av lantmätare, och detta skulle givetvis hava till följd, att berörda medgivande gjordes i

viss mån illusoriskt. Då lagen föreskriver, att sådan avstyckning, utom av lantmätare, kan utföras allenast av den, som har behörighet såsom mättningsman i stad, utgår lagen från, att därigenom nödig garanti skapats för, att förrättningen, även då den företages av annan än lantmätare, blir utförd på ett riktigt och ändamålsenligt sätt. För att vinna säkerhet för att statsbidrag till arvode åt annan än lantmätare ej kommer att utgå med högre belopp än rimligt är, synes emellertid böra föreskrivas att, där av Kungl. Maj:t fastställd taxa ej må vara tillämplig beträffande beräkningen av förrättningsmannens arvode, bidraget ej må utgå med högre belopp än det, vartill bidraget skulle hava uppgått, därest arvodet för förrättningen beräknats efter lantmäteritaxan.»

Utskottet ansluter sig till den av departementschefen sålunda uttalade meningen.

Utskottet.

Enligt de i 1923 års kungörelse angående villkor för erhållande av statsbidrag till lantmäteriförrättningar intagna särskilda bestämmelser angående statsbidrag till lantmäteriförrättningar må utan hinder av de villkor, som stadgats för beviljande av bidrag till skifte i allmänhet, sådant bidrag tilldelas inom Jukkasjärvi och Karesuando socknar boende skiftesdelägare, som icke utgöras av bolag. Bidragets storlek beräknas efter vissa belopp per hektar av den i skiftet ingående jorden. Uppgår ej det enligt allmänna grunder för sökandens ägolott beräknade statsbidraget till den på ovan antytt sätt efter skifteslagets areal beräknade summan, må bidraget höjas till det belopp, som enligt sådan beräkning skulle erhållas.

Skiften inom Jukkasjärvi och Karesuando socknar.

I sin skrivelse den 4 november 1927 erinrar lantmäteristyrelsen att vid bifall till lantmäteristyrelsens förslag i fråga om allmänna grunder för statsbidrag vid skiften nämnda bestämmelser skulle komma att sakna betydelse, så vitt anginge mindre bemedlad eller obemedlad. Med hänsyn därtill att enligt ifrågavarande särbestämmelser bidrag utginge oberoende av skiftesdelägares ekonomiska ställning samt till de särskilda förhållandena inom ifrågavarande socknar, har lantmäteristyrelsen ansett särbestämmelserna böra bibehållas.

I likhet med departementschefen anser sig utskottet ej böra ifrågasätta någon ändring i den särställning, som skiften inom nämnda socknar för närvarande intaga ifråga om statsbidrags utgående.

Utskottet.

Lantmäteristyrelsen har vidare framlagt förslag till viss ändring av ordningen för sökande av statsbidrag. Detta förslag avser sättet för styrkande av vederbörande bidragssökandes behov samt införande av föreskrift om viss tid, inom vilken ansökning om statsbidrag skulle ingivas.

Ändringar i ordningen för sökande av statsbidrag.

Enligt 1923 års förberörda kungörelse är en av förutsättningarna för att

statsbidrag må utgå till jordavsöndringar och ägostyckningar, att de sökanden åliggande kostnaderna för förrättningen måste anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning. Prövning av att så vore förhållandet hade i nämnda kungörelse i huvudsak lagts på den, som utfärdade intyg om sökandens ekonomiska ställning (se sid. 8.)

Lantmäteristyrelsen har nu anført, att ovan återgivna föreskrift otvivelaktigt för den intygsgivande medgäve en mycket subjektiv prövning av behovet av statsbidrag, och den utanordnande myndigheten vore urståndsatt att utöva kontroll över, att någorlunda likartade grunder följdes vid bedömande av bidragsbehovet. Fall hade också förekommit, där intyg lämnats om sökandens behov av understöd, men där vid närmare undersökning visat sig, att sökanden varit i sådan ekonomisk ställning, att bidrag icke borde utgå. I anledning härav har lantmäteristyrelsen föreslagit att, i likhet med vad som föreskrivits i 2 § av kungörelsen den 29 juni 1926 (nr 358) angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättning enligt lagen den 29 juni 1926 om enskilda vägar, vid ansökning om statsbidrag till kostnaderna för lantmåteriförrättningar sökanden skulle lämna uppgift å sina förmögenhetsvillkor och storleken av den familj, han hade att underhålla, för vilket ändamål lantmäteristyrelsen borde äga utfärda formulär.

Tiden, inom vilken ansökan skulle hava inkommit, har styrelsen ifrågasatt till två år efter det förrättning blivit fastställd. Om en sakägare icke inom en så pass rundlig tid gjort ansökan om utbekommande av statsbidrag, torde något större behov av understöd ej föreligga. Genom tidsbegränsningen vunnnes enligt styrelsens mening även, att den intygsgivande lantmätaren kunde mer än eljest hava i minnet förhållandena vid förrättningen och därmed äga större möjlighet att avgiva yttrande över sökandens ekonomiska omständigheter.

Departementschefen har beträffande det av lantmäteristyrelsen sålunda framställda förslag anført følgende:

»På sätt lantmäteristyrelsen påvisat torde det vara önskvärt att erhålla bättre garantier för att statsbidrag, i enlighet med därom stadgat villkor, utgår allenast till obemedlad eller mindre bemedlad. Den av lantmäteristyrelsen föreslagna ändringen i ordningen för styrkande av sökandes bidragsbehov synes giva större säkerhet i detta hänseende. Genom densamma skulle den prövande myndigheten erhålla bättre möjlighet att skaffa sig en på de faktiska förhållandena grundad uppfattning om bidragsbehovet. Erinras må, att den nu föreslagna ordningen är föreskriven vid ansökan om statsbidrag till förrättning enligt lagen om enskilda vägar.

På de av lantmäteristyrelsen anförda skäl synes även lämpligt, att viss tid fastställs, inom vilken ansökning om statsbidrag skall göras.»

Utskottet.

Då den av departementschefen förordade ändringen synes utskottet vara ägnad att undanröja det påtagliga missförhållandet, att, såsom i vissa fall synas hava skett, statsbidrag utgår till sökande, vilken befinner sig i sådan ekonomisk ställning, att han ej bör komma i åtnjutande av bidrag, anser utskottet, att en sådan ändring bör genomföras.

Statsbidrag till kostnader för vissa åtgärder i sammanhang med skiften.

Lantmäteristyrelsen har i sin skrivelse den 4 november 1927 föreslagit, att bidrag skulle utgå — förutom till utflyttnings- och väganläggningskostnader såsom nu sker — jämväl till *odlingskostnader* i sammanhang med skiften. Vidare har styrelsen föreslagit införande av föreskrift om viss tid för sökande av bidrag av ifrågavarande slag.

Har delägare vid skifte tilldelats äga, som i fråga om odling icke befinner sig i det skick, att den omedelbart kan giva en mot dess gradvärde svarande behållen avkastning, är han jämlikt 14 kap. 6 § i jorddelningslagen berättigad till ersättning för de kostnader (odlingskostnader), som måste nedläggas för ägens försättande i skick, som svarar mot dess gradvärde. Därvid skall envar delägare påföras kostnaden för istandsättande av ägor till den omfattning, att dessa ägor tillika med hans förutvarande innehav i fullständigt odlad jord fri från vanhävd motsvara hans andel enligt delningsgrunden i inrösningsjorden. Delägarna kunna dock sluta förening om andra grunder för odlingsersättningens bestämmande. Delägare är berättigad erhålla odlingsersättning oberoende av om odlingsmarken uppodlas eller ej.

Lantmäteristyrelsen, som ansett bidrag av statsmedel till odlingskostnaderna vara ej blott önskvärt ur allmän synpunkt för åstadkommande av nyodling utan särskilt motiverat av den nya jorddelningslagens bestämmelser, har, beträffande det belopp varmed statsbidrag för odlingskostnader i dylikt fall högst skulle få utgå, anfört, att det syntes styrelsen lämpligt, att sådant statsbidrag jämfördes med nyodlingsbidrag och betesförbättringsbidrag enligt kungörelsen den 20 maj 1927 (nr 206) angående statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk eller till högst hälften av den beräknade kostnaden, dock icke till mer än 250 kronor för hektar av den jord, som vore avsedd att odlas till åker, och med högst 125 kronor för hektar av den jord, som vore avsedd att odlas till äng. Där emot borde givetvis icke uppställas någon maximigräns för bidragens storlek vare sig med hänsyn till areal eller eljest. Enligt styrelsens mening borde för undvikande av missbruk förskott icke utgå å statsbidrag till odlingskostnad. Delägare vore ju nämligen i fråga om odling icke på samma sätt som vid utflyttning tvingad att verkställa åtgärden. För att emellertid i mesta möjliga mån uppmuntra till odlingens utförande har styrelsen ansett, att bidraget till odlingskostnad borde kunna utbetalas successivt allt efter som odlingen fortskrede, åtminstone då det gällde bidrag av större omfattning. Såsom en lämplig begränsning har styrelsen föreslagit, att, om bidrag uppginge till 500 kronor eller därutöver, detsamma skulle få uppbäras successivt allt efter odlingens fortskridande, dock icke i mindre poster än som motsvarade bidraget för uppodling av en hektar. Även beträffande ansökningar om bidrag till utflyttning, väganläggning och odlingskostnad borde enligt styrelsen stadgas viss tid, inom vilken ansökan skulle hava inkommit. En tidsbegränsning härutinnan torde komma att påskynda berörda åtgärders vidtagande. Med hänsyn till arten av ifrågavarande arbeten torde tiden böra sättas till fem år beträffande ansökan om bidrag till utflyttning och väganläggning samt till tio år beträffande ansökan om bidrag till odlingskostnad, allt räknat från dagen för skiftets fastställande.

Departementschefen har i anledning av lantmäteristyrelsens förevarande förslag anfört följande:

»Jag ansluter mig till lantmäteristyrelsens förslag i förevarande del. Såsom lantmäteristyrelsen framhållit, skulle den nu ifrågasatta understödsverksamheten bliva av stor betydelse ur skiftessynpunkt, enär därigenom en lämplig delning vid skifte komme att underlättas. I detta hänseende må erinras, att vid skifte ej sällan torde inträffa, att inrösningsjorden ej blir fördelad på lämpligaste sätt till följd av de utgifter i form av odlingskostnad, som därigenom skulle åsamkas delägarna. Det förordade bidraget skulle komma att avsevärt minska dessa utgifter och på så sätt underlätta delningen. Ofta torde en önskvärd utflyttning å odlingsmark kunna underlättas, därest odlingslikviden nedbringades genom det nu ifrågasatta bidraget. Även den nya jorddelningslagens bestämmelser om vad vid skifte skall upptagas såsom odlingsmark torde kunna åberopas som motiv för att vid skifte låta statsbidrag utgå till odlingskostnaden.

— — — — —

Vad angår frågan om de regler, som böra gälla för den förordade understödsverksamheten, synes ej lämpligt att, i likhet med vad förhållandet är beträffande statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk, från rätt till bidrag av ifrågavarande slag utesluta jordbruk, där den odlade jorden överstiger en viss areal. I så fall skulle bidraget icke på sätt önskligt vore främja därmed avsett ändamål att vid skifte nedbringa odlingslikviden och underlätta en lämplig delning. Av samma skäl torde ej heller böra föreskrivas någon begränsning i fråga om den areal, till vars uppodling bidrag skulle få utgå. Såsom lantmäteristyrelsen anfört, synes jorddelningslagens bestämmelser och lantmäteristyrelsens prövning av ansökan om odlingsbidrag innefatta garanti för, att bidrag ej kommer att utgå till mark, som ej är lämplig att odla. Vidkommande ifrågavarande bidrags storlek i förhållande till odlingskostnaden synes — på sätt lantmäteristyrelsen föreslagit och i likhet med vad gäller angående bidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk — bidraget böra uppgå till högst hälften av den beräknade kostnaden för odlingen, dock icke mer än till 250 kronor för hektar av den jord, som är avsedd att odlas till åker och 125 kronor för hektar av den jord, som är avsedd att användas till äng.

I anslutning till vad som gäller enligt reglerna för statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk bör ej till odling av samma mark kunna utgå såväl bidrag till odlingskostnad i sammanhang med skifte som statsunderstöd av annat slag. Enligt nämnda regler är såsom förutsättning för beviljande av bidrag stadgat, att lån eller bidrag av allmänna medel icke i annan ordning beviljats för nyodlingen eller betesförbättringen. Ett motsvarande stadgande torde böra upptagas i blivande bestämmelser om bidrag till odlingskostnad i sammanhang med skifte.

Vad lantmäteristyrelsen föreslagit beträffande det sätt, varpå bidrag av ifrågavarande slag skulle tillgodokomma skiftesdelägarna, överensstämmer i

huvudsak med i motsvarande hänseende gällande bestämmelser i fråga om statsbidrag till utflyttningskostnader och föranleder ej någon erinran från min sida.

Mot lantmäteristyrelsens förslag rörande ordningen för sökande, beviljande och utbetalande av ifrågavarande bidrag synes ej heller vara något att erinra, och biträder jag jämväl förslaget om föreskrivande av viss tid, inom vilken ansökan om såväl bidrag till odlingskostnad som bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader skulle göras.»

Vad sålunda ifrågasatts föranleder ingen annan erinran, än att i författningen i ämnet bör angivas, att statsbidraget beträffande äng skall avse kostnader för sådan marks iordningsställande till betes- eller slåttervall.

Utskottet.

Övergångsbestämmelser.

I fråga om övergången till de föreslagna nya bestämmelserna har departementschefen anfört följande:

»Ändringarna i nu gällande bestämmelser hava till stor del föranletts av den nya jorddelningslagen, och torde statsbidrag enligt de föreslagna nya grunderna i anslutning härtill böra utgå allenast till förrättningar, som i dess helhet handlagts enligt bestämmelserna i berörda lag. Nämda grunder skulle sålunda vinna tillämpning å förrättningar, som påbörjats efter den 31 december 1927. Å andra sidan synes bidrag enligt de nya grunderna böra utgå till alla efter den nya jorddelningslagens ikraftträdande påbörjade förrättningar och således även till sådana förrättningar, som avslutats före ingången av budgetåret 1928—1929.»

Slutligen har departementschefen uttalat, att, sedan ärendet varit föremål för riksdagens prövning, det torde ankomma på Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan anförts, utfärda erforderliga författningsbestämmelser i ämnet.

Mot de ifrågasatta övergångsbestämmelserna har utskottet intet att erinra.

Utskottet.

Ansökning av byamän i Storkåge by om statsbidrag till iståndsättande av vägar i byn.

I detta sammanhang har departementschefen anmält en av delägare i Storkåge bys skifteslag i skrivelse den 5 februari 1927 gjord, av lantmäteristyrelsen med utlåtande den 29 april 1927 överlämnad framställning om statsbidrag till iståndsättande av enskilda vägar i byn.

Enligt nu gällande bestämmelser om bidrag till väganläggningskostnader i sammanhang med skifte, i vilka ändring nu ej ifrågasatts, utgår, bidrag allenast till väganläggning, som beslutats vid skifte. Vidare är såsom villkor för bidrags beviljande stadgat, att väganläggningen skall vara föranledd av förrättningen och huvudsakligen påkallad för tillgodoseende av ändamål, som avses med densamma.

Storkåge bys skifteslag, som är beläget 12 kilometer norr om Skellefteå vid Kågeälvens utlopp i Kågefjärden, omfattar en areal av 4,889 hektar och antalet delägare är 319. Skiftet påbörjades den 8 januari 1894, men förrättningen har blivit slutligen fastställd först den 28 juni 1927.

I ovannämnda skrivelse den 5 februari 1927 anföres till stöd för framställningen i huvudsak följande:

Genom skiftet hade byn råkat i ekonomiskt nödläge och bekymret vore stort inom byalaget. Jordbruk, åbyggnader och gärdesgårdar hade genom skiftets försening råkat i lägervall. Skifteskostnaderna hade blivit synnerligen höga. En betydlig del av skiftesdelägarna kunde knappast betala odlings-, hävde- och flyttningskostnader för tillträdande skifteslotter utan riskerade att få gå ifrån desamma. Skifteslaget hade ålagts att med hjälp av det statsbidrag, som kunde erhållas, bygga nya vägar till de delägare, som skulle utflytta. Kostnaden därför komme att till största delen stanna å skifteslaget. Dessutom vore byalaget ålagt att förbättra och utlägga de förut brukade byvägarna, vilka på grund av osäkerheten om skiftesläggningen fått till stor del förfalla. Dessa gamla byvägar hade en längd av ca 12,000 meter, och kostnaden för deras nödortftiga förbättring bleve lägst 2 kronor per meter eller 24,000 kronor. Då nämnda vägar på grund av gällande bestämmelser ej kunnat intagas i kostnadsberäkningen för skiftet såsom nya vägar, kunde något statsbidrag ej erhållas för desamma.

För att jordbruket efter den långa väntan på skiftets avslutande skulle komma i gång inom byn vore det av högsta vikt att nödiga vägar funnes till varje ägolott, men då medel saknades, kunde detta ej åstadkommas. Stora möjligheter förefunnes att, sedan ordnade förhållanden inträtt, varje lott i byn skulle föda sin man.

I sitt utlåtande har lantmäteristyrelsen, som funnit den gjorda framställningen synnerligen behjärtansvärd, hemställt, att Kungl. Maj:t ville medgiva styrelsen att av anslaget till bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar till Storkåge byamän för iståndsättande av befintliga byvägar utbetala ett bidrag av högst 12,000 kronor under villkor, att plan för arbetet med uppskattning av kostnaderna upprättades av vederbörande distriktslantmätare och att bidraget utbetalades, sedan genom intyg av distriktslantmätaren styrkts, att arbetet blivit utfört i enlighet med den uppgjorda planen.

Departementschefen har i frågan anfört följande.

»Såsom i ärendet erinrats, kan enligt gällande bestämmelser om statsbidrag till väganläggningskostnader i sammanhang med skiften statsbidrag ej utgå till iståndsättande av ifrågavarande vägar, vilka ej beslutats vid skiftet inom Storkåge by utan funnits redan före detsamma. Av skäl, som lantmäteristyrelsen anfört, synes emellertid ifrågavarande framställning vara synnerligen beaktansvärd. Jag vill därför förorda, att statsbidrag till vägar-
nas iståndsättande tilldelas byamännen. Därav synes ej vara att befara några ekonomiska konsekvenser för framtiden, enär, på sätt lantmäteristyrelsen framhållit, likartade förhållanden knappast torde kunna väntas uppkomma i andra fall.

Vad angår bidragets storlek synes detsamma i enlighet med lantmäteri

styrelsens förslag böra bestämmas till högst 12,000 kronor. Mot de av lantmäteristyrelsen föreslagna villkoren för bidragets utbetalande har jag intet att erinra, därvid jag emellertid vill framhålla, att bidraget ej bör utgå med högre belopp än hälften av den kostnad, vartill lantmäteristyrelsen finner vägarnas iståndsättande böra uppskattas. Bidraget torde, såsom lantmäteristyrelsen förordat, lämpligen kunna utanordnas från samma anslag, varifrån bidrag utgår till kostnaderna för anläggning av vid skifte beslutade vägar.»

Då, på sätt statskontoret i ärendet uttalat, vissa billighetsskäl synas utskottet tala för att i förevarande fall ett undantag göres från gällande bestämmelser och då, enligt vad departementschefen framhållit, några ekonomiska konsekvenser för framtiden av ett sådant beslut icke torde kunna väntas uppkomma i andra fall, biträder utskottet ifrågavarande förslag.

Utskottet.

Anslagsbehovet.

Rörande slutligen den av departementschefen gjorda beräkningen av de för ovan angivna ändamål erforderliga anslag ger denna icke utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

*Utskottets
hemställan.*

att riksdagen må

a) med uteslutande ur riksstaten av de däri upptagna ordinarie förslagsanslagen till bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar samt till bidrag till skiften, hemmansklyvningar och rågångsförrättningar under benämning bidrag till jorddelningsförrättningar uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 125,000 kronor, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder;

b) med uteslutande ur riksstaten av det däri upptagna ordinarie förslagsanslaget till bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar under benämning bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 300,000 kronor, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder;

c) medgiva, att lantmäteristyrelsen må av sistnämnda anslag till Storkåge byamän för iståndsättande av befintliga byvägar utbetala bidrag, motsvarande högst

hälften av den kostnad, vartill lantmäteristyrelsen finner istandsättandet böra uppskattas, dock ej högre bidrag än 12,000 kronor samt, under villkor i övrigt, att plan för arbetet med uppskattning av kostnaderna upprättas av vederbörande lantmätare och att genom intyg av lantmätaren styrkes, att arbetet blivit utfört i enlighet med den uppgjorda planen.

Stockholm den 17 april 1928.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 43.
